

Opava 28.6.2011
čj. SRS 042654/2011

Oblastní odbor SRS
Jaselská 552/16
746 82, Opava

Zpráva č. 13 oblastního odboru OPAVA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 20.–26.6.2011

1. Počasí

Po většinu sledovaného období bylo polojasno až oblačno, teploty se pohybovaly ráno kolem 15 °C, odpoledne jen slabě nad 20 °C. Výjimkou byla středa, kdy před příchodem studené fronty vyvrcholil příliv teplého vzduchu a teploty na mnoha místech dosáhly 30 °C. Večer a v noci na studené frontě místy vydatně pršelo, lokálně byly ale srážky jen slabé. Mimo neděle byl každý den zaznamenáván slabý déšť nebo přeháňky s bourkami, ty byly místy zejména v pátek intenzivní a na některých místech doprovázené kroupami. Ve středu a hlavně v sobotu byl zaznamenán silný vítr.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Porosty polních plodin jsou v dobrém zdravotním stavu, výskyty chorob a škůdců jsou většinou slabé. Obilniny jsou ve fázi zrání, ozimé ječmeny pomalu ukončují vegetaci. Lokálně se začíná projevovat skryté zaplevelení přerůstáním řepky svízelem přítulou (*Galium aparine*), u obilnin ovsem hluchým (*Avena fatua*), chrpou modrákem (*Centaurea cyanus*) nebo chundelkou metlicí (*Apera spica-venti*). Dokončuje se první seč travních porostů, dále z polních prací probíhá fungicidní a místy také insekticidní ochrana brambor, u zeleniny je prováděna likvidace plevelů kultivací. Rovněž probíhají desikace jetelovin na semeno.

OBILNINY

Porosty jsou většinou vyrovnané, se slabým zaplevelením, výskyty škodlivých organismů jsou spíše slabé, pouze lokálně střední nebo silné. Po přívalových srážkách je řada porostů ozimého ječmene značně polehlá, poněkud méně polehlé jsou pšenice a lokálně i některé jarní ječmeny. Vzhledem k pokročilé vývojové fázi obilnin se chemická ochrana již nepředpokládá.

PŠENICE OZIMÁ (RF 73–85 BBCH)

V důsledku sucha dochází ojediněle k zasychání listů F1-F4 v okrese Jeseník (Javorník – Ves).

Silný výskyt světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*) zjistili v okrese Opava (Opava předměstí). Střední výskyty tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*) byly zaznamenány na několika lokalitách v okresech Olomouc (Senice na Hané a Velký Týnec) a Prostějov (Němčice nad Hanou, Smržice a Vrchoslavice), rovněž střední výskyt tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*) v okrese Šumperk (Lesnice). Lokálně jsou zjišťovány první

výskyty **růžovění klasů pšenice (*Fusarium sl. spp.*)**, v okrese Jeseník (Javorník – Ves) a Přerov (Nelešovice) až střední. Výskyty **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** jsou všeobecně slabé, ojedinělý střední výskyt na listech byl pozorován v okrese Olomouc (Velký Týnec).

Po srážkách výskyty mšic v klasech výrazně slábnou, lokálně střední výskyty **kyjatky osenní (*Sitobion avenae*)** byly ještě zaznamenány v okresech Jeseník (Javorník – Ves) a Přerov (Rokytnice, Buk).

JEČMEN OZIMÝ (RF 77–85 BBCH)

Také výskyty chorob na ječmeni ozimém jsou všeobecně slabé, střední výskyt **prašné snětivosti ječmene (*Ustilago tritici* f. sp. *hordei*)** zaznamenali v okrese Jeseník (Horní Heřmanice). Až střední výskyt příznaků **endofytické tmavohnědé skvrnitosti ječmene (*Ramularia collo-cygni*)** byl zjištěn v okrese Přerov (Buk).

JEČMEN JARNÍ (RF 55–85 BBCH)

Porosty jsou většinou vývojově i vzrůstově vyrovnané. Z chorob jsou zaznamenány střední výskyty **síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** v okresech Olomouc (Tršice) a Šumperk (Řepová), silný výskyt v okresech Karviná (Věřňovice). Lokálně středně se vyskytuje **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** v okrese Olomouc (Velký Týnec) a **spála ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** v okrese Opava (Sudice).

LUSKOVINY

HRÁCH (RF 73–79 BBCH)

Po srážkách nebo po insekticidním ošetření jsou výskyty **kyjatky hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)** všeobecně slabé.

Pozorování kyjatek na rostlinách se provádí 1 krát týdně od fáze druhého jednoduchého pravého listu (fáze 12 BBCH) do nalezení prvních kyjatek. Množství kyjatek se sleduje 1krát za 14 dnů do žluté zralosti (fáze 83-85 BBCH). Při úhlopříčném průchodu porostem se na 10 místech prohlédne vždy 5 za sebou rostoucích rostlin. Mšice je potřebné na místě z rostlin oklepat na světlou podložku a spočítat.

Ošetří se porosty, kde je zjištěno v průměru 3 a více kyjatek na jednu rostlinu.

Zatím nebyl zaznamenán přilet samců **obaleče hrachového (*Cydia nigricana*)** do feromonových lapáků, v okrese Olomouc (Náklo), ale zjistili slabé poškození lusků jeho housenkami.

Lokálně středně jsou zapleveleny pozemky **merlíkem bílým (*Chenopodium album*)** v okrese Přerov (Buk).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 77–81 BBCH)

Střední výskyt **fomového černání stonku řepky (*Leptosphaeria maculans*)** byl zaznamenán v okrese Jeseník (Javorník - Ves).

Výskyty larev **bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*)** a **krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstrictus*)** v šešulích jsou hodnoceny jako slabé, pouze lokálně střední (Bohuňovice, Dolany, Nedvězí a Velký Týnec v okrese Olomouc) a jsou výrazně soustředěny na okraje pozemků.

Ošetření insekticidy v době, kdy jsou již vylíhlé larvy šešulových škůdců, je neúčinné!

MÁK (RF 47–75 BBCH)

Až střední výskyt **helmintosporiové nekrózy máku (*Pleospora clausenii*)** je hlášený z okresu Karviná (Petrovice u Karviné).

Lokálně střední výskyt **mšice makové (*Aphis fabae*)** byl zaznamenán v okrese Jeseník (Skorošice). Další střední výskyty imag **krytonosce makovicového (*Neoglocianus maculaalba*)** zjistili v okresech Olomouc (Senice na Hané) a Přerov (Osek nad Bečvou, Rokytnice).

Imaga krytonosce makovicového se pozorují v období kvetení, kdy je asi 10 % květů odkvetlých (fáze 52-54 BBCH). Na 5 náhodných místech se kontroluje vždy 10 květů v řádku.

Ošetří se porosty, kde je v průměru 5 a více imag na 1 květ.

OKOPANINY

BRAMBOR (RF 37–79 BBCH)

Až střední laboratorně ověřené výskyty **viróz (Potato S carlavirus, Potato Y potyvirus, Potato mop-top pomovirus)** zjistili v okrese Jeseník (Javorník – Ves).

Další výskyt **plísně bramboru (Phytophthora infestans)** u drobných pěstitelů byl zaznamenán v okrese Prostějov (Hrubčice, Vrbátky).

Podmínky pro 1. ošetření porostů brambor proti plísní bramboru byly splněny pro lokality v okolí všech meteorologických stanic v Olomouckém a Moravskoslezském kraji. Doporučuje se ošetření v prodlouženém intervalu nebo až v době, kdy lze očekávat příchod vydatnějších srážek.

Výskyty larev **mandelinky bramborové (Leptinotarsa decemlineata)** jsou lokálně střední v okresech Olomouc (Olomouc), Opava (Opava předměstí, Otice) a Přerov (Penčice, Prosenice).

V období hromadného kladení vajíček se sleduje množství brouků v porostu a za 2-4 týdny (tedy celkem 3krát) množství ohnisek larev. Porost je nutno projít nejméně 4krát na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Ošetření se provede v době maxima líhnutí larev. Při normálním průběhu počasí to bývá obvykle v době, kdy první vylíhlé larvy dosáhnou 3. instaru. Ošetří se porosty, kde bylo zjištěno 100 a více brouků na 1 ha nebo 140 a více ohnisek larev, přičemž za jedno ohnisko se považuje skupina 35 a více larev.

CHMEL (RF 52–61 BBA)

Rostliny dosáhly stropu chmelnice, začalo ošetřování proti mšici chmelové a pokračuje fungicidní ochrana proti plísní chmele.

Střední výskyty **plísně chmele (Pseudoperonospora humuli)** byly zjištěny v okresech Olomouc (Tršice) a Přerov (Nelešovice).

Další střední výskyty larev **mšice chmelové (Phorodon humuli)** byly zaznamenány v okresech Olomouc (Velká Bystřice) i Přerov (Prosenice).

OVOCNÉ DŘEVINY

Převládají slabé výskyty škodlivých organismů, silnější výskyty jsou zjišťovány hlavně na neošetřovaných stromech v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 74–77 BBCH)

Střední výskyty **padlí jabloně (Podosphaera leucotricha)** na náchylných odrůdách (zejména Idaret) trvají v okresech Jeseník (Javorník – Město) a Prostějov (Dětkovice).

Ošetření se signalizuje v období sekundárního šíření choroby ve fázi 55 BBCH (zelené poupě) a opakuje se podle potřeby (infekční tlak, intenzita růstu, použitý přípravek) přibližně do fáze 76 BBCH (plody velikosti vlašského ořechu).

Až střední výskyt **strupovitosti jabloně (Venturia inaequalis)** zaznamenali v okrese Olomouc (Vilémov).

Preventivně se ošetřuje průběžně po celé období primární infekce, to znamená od vyrašení do června v intervalu 5-14 dnů podle průběhu počasí. Pro infekci je rozhodující vztah délky ovlhčení listů (srážky, rosa) a teploty. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu. Při kurativní ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření se používají kombinované nebo kurativně působící fungicidy, důsledně je třeba dodržovat dobu kurativní účinnosti přípravků. Další ošetření se provede šestý nebo další dny po předchozím ošetření.

Silný výskyt **svilušek (Panonychus ulmi, Tetranychus telarius, Bryobia rubrioculus)** na stromořadích byl zjištěn v okrese Jeseník (Vlčice).

Až střední výskyty **vlnatky krvavé (Eriosoma lanigerum)** jsou zaznamenány z okresů Jeseník (Javorník – Město) a Prostějov (Dětkovice).

Další střední výskyt **mšic (Aphididae)** byl zaznamenán v okrese Olomouc (Náměšť na Hané).

Kontroluje se 100 letorostů (na 5 místech 20 letorostů z 1 stromu) na konci kvetení, fáze 67 BBCH.

Ošetření se provede při napadení 2 a více % letorostů koloniemi mšic, u mšice jabloňové (Aphis pomi) 10 a více %.

V okrese Opava (Jezdkovice) zjistili střední výskyt housenek **molovenky hnědé (Choreutis pariana)**.

Přílety samců **obaleče jablečného (Cydia pomonella)** do feromonových lapáků většinou slábnou, ojedinělý střední výskyt byl ještě zaznamenán v okrese Nový Jičín (Příbor).

Přílet samců se sleduje dvakrát týdně od 1.5. do 15.9.

Ošetření se provede vždy přibližně za týden po vyvrcholení letové vlny, pokud trvají vhodné podmínky pro kladení vajíček, tedy pokud večerní teploty ve 21 hodin středoevropského času dosahují alespoň 17 °C.

Peckoviny

SLIVONĚ (RF 74–76 BBCH)

Přílety samců 1. generace **obaleče švestkového (Cydia funebrana)** do feromonových lapáků postupně končí, v současné době jsou zaznamenávány pouze slabé nebo nulové výskyty.

Přílet samců se sleduje dvakrát týdně od 1.5. do 15.9.

Ochrana proti současné, tj. první generaci, která působí propad plodů, není obvykle účelná. Pouze v letech s nízkou nasadou plodů a velmi vysokou populační hustotou obaleče švestkového je vhodné ji provést, a to po zjištění první výrazné letové vlny. Ošetření se signalizuje v období letu imag letní generace, a to v první třetině letové křivky této generace. Ochranný zásah je vhodné směřovat proti právě se líhnoucím housenkám, tj. asi týden po vrcholu letové vlny. U raných a poloraných odrůd většinou stačí jedno ošetření. U pozdních odrůd, pokud nadále trvají vysoké přílety samců do feromonových lapáků, se provede druhé ošetření, a to přibližně 10 dnů po prvním.

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek